

מסורת הש"ס

(א) לעיל כו: (ב) (חולין טז:), (ג) (סנהדרין נב:), (ד) (סנהדרין מה: וש"י ופ"ש ז"ל ר"י אמר רבה דר אבהו),

תורה אור השלם

1. ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מדרים יאכלוהו או ללחם 2. אל תאכלו ממונו קא ובשל מבשל פרים כי אם צלי אש ראש על קרעו ועל קרבו: שמות יב כ 3. או בשר כי יקח בשרי מכות אש וקדוה מכות המוקד בחרת לקנה יאמרוהו או ללחם: ויקרא יג כד 4. ובת אש בן בן חתל לנות את אביה היא מחללת באש תשרף: ויקרא כא ט 5. לא תקם ולא תטר את בני עמך ואתה לרעך עמך אני יי: ויקרא יט יח 6. והוציא את כל הפר אכל מחוץ לפתחו אל מקום טהור אל שער ידושן ושרף אתו על עצים באש על שער ידושן ישראל: ויקרא ד יב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קמ"ל וכו' לאפוקי זמורות וזמורות י"ב נראה לפע"ד דה"ל לישא דרש"י ללדון קא מפרשין ו"ה ו"ה דה"ל דרש נחמן כה"ל ג"ש לאפוקי זמורות וזמורות דזמורות ממעטין לכו מנ"ש וזמורות מדרג נחמן: (ב) תוס' ד"ה וגרפו וכו' קמ"ל בסופו י"ב בפרק כל שעה דף כ"ו ע"ב:

מוסף רש"י

בקליפי ערלה. קליפי אגוזים וזמורות שפ"ה הם ככלל פרי ואסורין משום ערלה (לעיל כו:). בגחלת. פסח שלם כהן (חולין טז:). ברמז. אפר סם וכן שמו נלשון ערבי (סו:). בגפסים. מין סד וסורפין אומר נחמן סד (סו:).

מוסף תוספות

א. שנאמר בו את הפת. תוס' שאלן. ב. י"א. ועוד ק"ל מה שידך לאפלוני מדרבנן אי יש שבה עצים בפת או לא. סס.

לקיווא דפירא. אידגד"ר. טעם הפרי עומד בו שלא הוציאו ממנו כלום ואע"פ שהחלש מאליו ונתקלקל טעמו מוציא דם שכתו בקרבו: **הכל יוצא לקיווא דפירא בעיניו.** שכלנו ללי הראשון: **מנוקם.** עשויה כדריחם כעין שלנו ויש חלל גדול בין דריח לדריח ונתן השפד לרומחו וכל הטלה נללה באור

שצין שני דריחם שאין צדו נוגע בצדו: **לדברי האוסר.** בפרק כל שעה (לעיל כו:). רבי אומר הפת אסורה: **מהו.** הכא אין שנה ערים צפת: **צלי אש.** קרינא ציה וגבי עצי אסורא מיהא ניתסר דהתם לא כתיב מיעוטא: **אאש קפיד רחמנא.** וחוס התנור מולדת אש הוא ואם תמן בו צד נשרף ונעשה פסח ואש: **חסנו.** נפסח ולא הבדיל אלא חסכו צנים ושלם מקומות למהר ללייתו. אינקרינ"ר צלע"ו: **צרימך.** אפר רותח: **גפסים.** מין סד הוא: **מניין.** שידון משום מכוה ולא משום שחין. ואף על פי שמכוה ושחין שוין בטומאתן נפקא מינה דחצי גרים מכת שחין ששאל לקות אור אחר שלם היה מחמת האור לא מנאטריפין. כהכל שחטין (חולין דף טז:). **מפרש:** פסילה של אכז. מתיכו וזורקו לתוך פיה: **פערף.** כל מיני שריפה משמע מדלל כתיב באש ונשמוק: **וכ"ש אש.** לשון קושית הוא: **צני אהרן שריפה נשמה וגוף קיים.** הוא צנההדרין (דף נב:). **נחמן ב' שחטין** על אש נכנסו להן בחטומיהן: **חמי האור.** רותחין דהוי נמי שריפת נשמה וגוף קיים: **גזירה שוה.** מצני אהרן למה לי מיעוט דה"ל מלך מקפין חצילי זמורות דהא ברור ליה מיתה יפה צעין: **אי לא גזירה שוה הוה אמינא.** על כרחך אש ממש כגון להקיף חצילי זמורות וצעין דלילו שריפת נשמה וגוף קיים לאו שריפה היא וקרא שריפה אלהי. ואי משום דרש נחמן דצעין מיתה יפה ה"ל נפיש לה חצילים טובא ירבו לה היסק גדול שמתות מהר: **קא משמע לן.** גזירה שוה דשריפת נשמה וגוף קיים נמי שריפה היא וכו' דשריפה היא אהני דרש נחמן לאפוקי זמורות וזמורות ורומחין (א): **אלא באש למה לי כיון דסופינו** לרבות כל שריפות: **אכז מעיקרו.** שמוציא אותו מן הקרקע רותח הוא צלל מולדת אש: **ועל כה"ל דכתיב אש.** וכתב נמי שריפה צהדיה לרבות כל שריפות אלא צתמיה: **הכל.** כיון דכתב שריפה צרישא ומשמע כל שריפות והדר כתב אש משמע דוקא אש קלמרי: על

כיצד צולין פרק שביעי פסחים

עה.

עין משפט
גר מצוה

יא א מ"י פ"ח מהל' ק"פ הלכה ט: יב ב מ"י פ"ו מהלכות טמא' אסורות הל' כב טו"ש י"ד ס' קמב ספ"ד: יג ג ד מ"י פ"ח מהל' ק"פ הלכה י: יד ה מ"י פ"ה מהל' טומאת אסורות הלכה ט: פ: טו ו מ"י פ"ט מהל' סנהדרין הלכה ג: ז (מ"י פ"ו מהל' מעשה הקרבנות הל' ה:)

לעני רש"י

איגד"ר. יאגד"ר. אינקרינ"ר. לחרוך.

רבינו חננאל

מנ"ה אין צולין את הפסח על האסכלא ואם היה אסכלא מנוקבת מותר. ומכאן לן אליבא דמאן דאסר לצלות את הפסח על האסכלא וסבר כיון שאין האש בעצמה טובבת אותו אינו צלי אש. תנור שהסיקו בקליפי ערלה שהן איסורי נהא וגרפו ואפה בו את הפת. לדברי האוסר צליית הפסח באסכלא מהו. אמר ליה רב איה הפת מותרת. ליה רב איה הפת מותרת. איני והאמר רבי יוחנן תנור שהסיקו וגרפו וצלה בו על הפסח אין זה צלי אש משום שנאמר צלי אש שני פעמים (וידיקין) טעמא דכתיב צלי אש קרינא (ב"ה). נ"א למעוטי כי האי גזירה צלי אש קרינא ארמא כו'. ת"ר תחבו ונתנו על גבי גחלים רבי אומר אומר אני שזה צלי אש. ובי אמר רבי גחלים אש ופרחה בה נגע הוא שהוא טמא. נכזה בגחלת ברמז כ"ב מנין. ת"ל מכוה מכוה ריבה כלומר שיה ושלש הכותב מכוה לרבות כל מכוה האבה מחמת אש. מדריב לגחלת מרביא וקרא ש"מ דגחלת לאו אש הוא. ושענין כי קא מריב קרא גחלת של מוכה, אבל גחלת של עץ תשרף וא"ר מתנה פתילה של אבר. ושענין שאני התם דאמר קרא באש תשרף מדלא כתיב תשרף באש דמשמע אין שריפה עולה לה אלא באש, אלא כתיב רחמנא באש תשרף לרבות כל שרפה הבאה מכוה האש ואע"פ שאינה אש בעצמה. אבל פרים הנשרפים דכתיבא האש אחר שריפה שנאמר ושרף אותו על עצים באש, אין שריפה עולה לה אלא באש עצמה. למעוטי סיד ורותח וגפסים ורומחין וכיוצא בהן. פי' הייא מהרה. ס"א לעלל הוא מהרה. חילקם בלשון אבל הפתרון אחד.

וגרפו ואפה בו את הפת מהו. תימה לרבינא מאי קבעי הא קמני סיפא (י) צישלה ע"ג גחלים דברי הכל מותרת ואפי' למאן דמוקי התם בגחלים עוממות לא גרע חומו מחוס חרס התנור שגרפו ומידך ר"י שאני גחלים שאין חומו צא מחמת השלצה אלא מחמת עצמן ועלן ועפרא בעלמא הן אבל חוס התנור שגרפו מחמת חוס שלהבת האצוקה צא שהוא איסור גמור הילכך מיעדי ליה ותימה לר"י כיון דהתם אסור כשאצוקה כנגדו וחוס אצוקה אסור א"כ כשגרפו ואפה בו את הפת נמי יהא אסור הפת ופי' ר"י דאפילו כשאצוקה כנגדו לא אסור אלא מדרבנן ולא משמע כן בשמעתין וגם לא היה שייך לפלוני אי יש שנה ערים צפת לא¹ וצירושלמי וי"ק כשאצוקה כנגדו בחנוני והגחלים תחתיו הלא חוס התנור כמו כן מצדו והוי צלי מחמת דבר אחר ומפרש כי איכא אש האש נולח כח התנור והתנור מנרף חוס הגחלים שלא יתפור: **אין י' אלא שנבזה באש מניין בו.** אע"ג דשחין ומכוה שוין לכל דבר דשחין ומכוה בטמא' בשבוע אחד צעיר לנן וצפשוין מ"מ נפקא מינה לענין לירוף דשחין ומכוה אין מנאטריפין: **נכזה בגחלת** בגפסים בו. תימה מה בין גפסים רותח וסיד לחרסו של תנור דלמרינן לעיל טעמא דכתב רחמנא צלי אש שני פעמים הלא לאו הכי צלי אש קרינא ציה והכל אינטריץ סד וגפסים רותח ריבויא אכל מלאש לא הוה ידענא: **הא לאו הכי נהלת דא איקרי אש.** נראה לרש"י דהוה מני למימר גלי רחמנא צמכה וגמרינן מיניה ולא אינטריץ לשנוי צע"א אלא משום לשון אחרון דלעיל מיהו תימה אמאי לא משיי לרבי איירי בגחלים לוחשות והכל לא אינטריץ לרבותי אלא עוממות דלא איקרי אש דמוכה צמקון ו"ל נהי דגחלת דקרא היינו עוממות סמם גחלת דמשנה ודצרימא הוי לוחשות: **באש תשרף לרבות כל שריפות.** דמשקף ריבויא הוא דהוה מני למיכתב באש תמנו: **למעוטי אבר מעיקרו.** הקשה ה"ר יוסף נימא צאש פרט תשרף כלל ונעשה כלל מוסף על הפרט ורבי כל מילי ואפילו אכז מעיקרו דלא דמי לפרט ו"ל דכלל דמשקף קאי אפרט כלומר צמח תשרף צאש הלכך לא מריבין מתשרף אלא דומיא דאש דקאי עילויא והוי כלל הצריך לפרט דלמרינן צמיו הדם (חולין דף פט:). דאין דנין אותו בכלל ופרט ריבויא. והקשה רבינו יעקב דאורליי"ש אמאי אינטריץ קרא למעוטי אכז מעיקרו הא שמעתי ליה מלאטריץ כן תצדעו למעוטי שאין שריפת צת כהן דומה שבת מכלל דאין יכול לשורפה צאצז מעיקרו דאי יכול לשורפה צו א"כ פשיטא דלא דמיה שבת כיון דיכול לעשות צלל דחייט שבת ואומר ר"י דלא פירכא היא כלל דאינטריץ קרא היכא דליכא אכז מעיקרו דאי

צבת: [ועיין תוס' יבמות י: ד"ה טעמא]: מלמוד

לא תימא הכי תיקשי אמאי אינטריץ קרא דלא דמי שבת כיון שיכול להרתיח פתילה של אכז מערב